

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frankikova ulica 6/I. Rokopisno ne vračamo. Neprankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inostranstvo 80 Din. Član sekcije J. U. U. plačuje list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok poseba. Pošt. šif. rač. 11.155. Telefon 5112

Sistemizacije službenih mest

S sprejetjem zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931. se je načelo tudi vprašanje sistemizacije službenih mest. § 46. tega zakona pravi:

»Z zakonom se določi za vse stroke civilne državne službe število službenih mest po zvanjih in njih položajnih skupinah, v katerih so ta zvanja razporejena, prav tako pa tudi število mest uradniških pripadnikov (sistemizacija mest); ti števili se z državnim proračunom ne smeta povečati.«

Na osnovi tega člena uradniškega zakona je pripravila tudi sekcija JUU za dravsko banovino že takoj po uzakonjenju omenjenega zakona svoj predlog za sistemizacijo učiteljskih mest. Takrat sicer ni prišlo do sprejetja zakona o sistemizaciji, pač pa postaja to vprašanje ravno v poslednjem času zopet aktualno.

Dasi ravno se nečemo spuščati v razglabljanje splošne razvrstitve službenih mest, vendar lahko ugotovimo, da bo mnogo lažje urediti sistemizacijo uradniških mest po raznih državnih uradih nego sistemizacijo učiteljskih mest. Za nas je važno v prvi vrsti le vprašanje, ali je mogoče in kako je mogoče sistemizirati učiteljska mesta.

V našem stanu poznamo po šolskem zakonu le eno zvanje to je zvanje učitelja. Dasi imamo tudi šolske upravitelje, vendar zakon tega ne priznava kot posebno zvanje, zaradi česar se medsebojno razlikujemo le po letih in položajnih grupah, ker imamo pač vsi isto zvanje. To dejstvo bo morda povzročalo nekatere težave pri sestavi zakona o sistemizaciji mest, vendar tvori ravno to dejstvo nekako najpravičnejšo podlago za pravično razdelitev procenta službenih mest po položajnih grupah.

Pri učiteljstvu se ne bo treba ozirati na to, koliko načelnikov, referentov, sekretarjev i. dr. je potrebno in se zaradi tega ne bo določala višina procenta celokupnega učiteljstva, ki pride v to ali ono grupo zaradi zvanja, marveč bo tu odločalo le število službenih let posameznikov. Za podlago sistemiziranja učiteljskih mest po skupinah naj bo število učiteljstva, ki se sedaj nahaja v tej ali oni grupi.

Cepav nimamo v svojem stanu, na podlagi šolskega zakona nikakih drugih zvanj razen učiteljskega, vendar se bo moralo skušati doseči v zakonu o sistemizaciji učiteljskih mest neko razliko, odnosno razdeliti učiteljstvo na štiri panoge: nadzorniki, šolski upravitelji, učitelji(-ce) osnovnih šol in učiteljice ženskih ročnih del ter otroške vrtarice.

Šolskim nadzornikom priznava že šolski zakon pravico do hitrejšega napredovanja in zaradi tega bo ta pravica nedvomno prišla tudi v zakon o sistemizaciji mest. Nekaj drugega je s šolskimi upravitelji. Ako jim priznamo posebne dolžnosti, ki jih v resnici tudi vršijo, tedaj naj se jim prizna tudi gotove pravice. Ker teh pravic ne priznava šolski zakon, se to lahko popravi z zakonom o sistemizaciji.

Povsem je izpadlo iz šolskega zakona zvanje učiteljice ženskih ročnih del in otroških vrtaric in ravno sedaj bo čas, da se to zvanje prizna na ta način, da se mu dodeli vsaj toliko mest kolikor je sedaj zaposlenih naših tovarišev v tem s šolskim zakonom nepriznanem zvanju.

Pod zakon o narodnih šolah spada tudi učiteljstvo za defektne otroke. To učiteljstvo

ima poleg učiteljske izobrazbe še poseben tečaj in državni izpit. Samoposebi je tedaj umevno, da jim je treba priznati vsaj hitrejšo napredovanje.

Ako se pogledimo v problem sistemizacije učiteljskih službenih mest in razmišljamo, kako bi se dal ta problem najpravičnejše in najpravičnejše rešiti, tedaj pridemo do zaključka, da bi bila sistemizacija učiteljskih mest po posameznih šolah ravno tako nepraktična in nepravilna, kot bi bila sistemizacija mest za vso državo. Ostane torej razdelitev po srezih in po banovinah. Ker se pa ne širi šolstvo v vseh srezih enako in tudi ker niso spremembe glede šolstva v vseh srezih enake, bi bila najpravičnejša sistemizacija učiteljskih službenih mest po banovinah. Toda tu bo potrebna preciznost. Da ne bo trpela ena kategorija šolstva na račun druge, naj se ločijo mesta na meščanskih od mest na osnovnih šolah, ravno tako pa naj se ločijo od mest osnovnošolskega učiteljstva mesta učiteljstva bivše III. kategorije in mesta učiteljstva za defektne otroke.

Če hočemo doseči popolno pravilnost tudi v pogledu napredka vsega šolstva, tedaj bo treba nujno paziti na to, da bo novi zakon kljub sistemiziranim mestom dovoljeval popoln razmah in stalen prirastek učiteljstva. Vsled tega naj predvideva ta zakon sistemizacijo mest na ta način, da se vzame sedanje stanje kot podlaga. Ker bo pa potrebno ustanovljati nove šole in nove razrede, naj se zviša število sedanjega stanja učiteljstva narodnih šol po vseh skupinah, posebno pa število mest za pripravnike v vsaki banovini za vsaj 500 mest. Le na ta način bo moglo, kljub sistemizaciji mest, število učiteljstva stalno naraščati, kar bi pa bilo v primeru sistemizacije mest z določenim številom posameznih skupin nemogoče.

Za učitelje narodnih šol se zahteva daljši študij kot za ostalo uradništvo istih položajev, poleg tega pa nalaga zakon o narodnih šolah učitelju tudi obvezno izvenšolsko delo, zato naj se sistemizira za učitelje narodnih šol večje število mest v V. skupini, t. j. najmanj 12% vseh mest.

Da bo moglo uživati učiteljstvo narodnih šol že v aktivni službi prejemke po V. skupini, naj se ukinejo za dosego V. skupine vsi pogoji. Zakoni naj se, da more biti učitelj brez ozira na leta starosti pomaknjen oziroma imenovan na izpraznjeno mesto v V. skupini, ako je prebil v VI. skupini najmanj 3 efektivna leta in ako znese njegova povprečna ocena v poslednjih treh letih prav dobro.

Za popolnost zakona o sistemizaciji je potrebno, da predvideva tudi roke za napredovanje. Ker določa uradniški zakon, da ima vsak uradnik pravico napredovanja v višjo grupo, bi bilo na mestu, če bi zakon o sistemizaciji predvideval tudi najdaljši rok, po katerem mora učitelj napredovati.

Za upravitelje narodnih šol naj se v zakonu o sistemizaciji določi znanje, ki je iz uradniškega zakona izostalo. Odredi naj se jim tudi primerna nagrada kot odškodnina za vršenje upraviteljskih dolžnosti.

Ako se bodo pri sestavljanju zakona o sistemizaciji učiteljskih mest upoštevala gornja načela, tedaj smemo z gotovostjo pričakovati, da bo ta zakon v korist celokupnega našega šolstva in s tem tudi vsega učiteljstva.

Uvedba bolniškega zavarovanja za učiteljstvo

Učiteljstvo ima izvedeno penzijsko zavarovanje, nujno potrebna pa je uvedba bolniškega zavarovanja v zvezi z neugodnim zavarovanjem. Na ta način bi bil naš stan popolnoma socialno osiguran v vseh primerih bolezni, neugod in starosti.

Učiteljska samopomoč, ki ob času smrti lajša svojim članom mnogo socialnega gorja, je ustanovila podporni sklad s kapitalom 150.000 Din, iz katerega bodo dobili člani brezobrestna posojila do največ 5000 Din za primere bolezni. Toda Učiteljska samopomoč ne more izvrševati vseh nalog bolniške priskrbe učiteljskega stanu, ker ne more pritegniti k tej panogi socialnega zavarovanja vsega učiteljstva. Iz naših vrst je izšlo že dosedaj nebroj pobud za ustanovitev in organizacijo bolniškega zavarovanja, toda žal, do danes brez vidnega uspeha.

Obračam se na delegate vseh učiteljskih društev s prošnjo, da resno razmotirajo o uvedbi bolniškega zavarovanja ter celokupno članstvo zainteresirajo na sreskih učit. zb. o potrebi organizacije bolniškega zavarovanja učiteljstva. Na podlagi tega nam bo omogočeno čimprej realizirati to važno vprašanje. Materialne žrtve bi bile v teh kritičnih časih gotovo velike, toda neprecenljive vrednosti za izboljšanje socialnega položaja učiteljskega stanu. Saj je znano, da so zdravstvene prilike učiteljstva slabe ter mnogoštevilna obolenja.

Dovoljujem si pa opozoriti na sledeče važne činjenice, ki bodo merodajne za pravično izvedbo tega zavarovanja v resnično korist članstva.

Učiteljska bolniška blagajna naj bi nudila članom ter njihovim svojcem in upokojencem od začetka bolezni do največ 6 mesecev brezplačno zdravniško pomoč, potrebna zdravila, obveze i. dr. pomožne priprave za zdravljenje ter prevoz bolnikov. Dajatev bolniške blagajne se lahko razširijo na specialno zdravljenje, popravilo zobovja itd.

Te naloge bo bolniška blagajna izvrševala samo tedaj v celotnem obsegu, če se izvede bolniško zavarovanje obvezno za ves učiteljski stan. Zato apeliram v tej resni zadevi na čut solidarnosti učit. stanu ter prosim zastopnike učiteljstva, da članstvo pripravijo na to, da se v ogromni večini priključi temu načelu.

Mesečni prispevki bi znašali za zavarovance 1 in pol do 2 %, kar znaša na vsakih 1000 Din dohodka 15 Din kot odtegljaj za bolniško zavarovanje. Bolniške prispevke naj bi odtegovala dravska finančna oblast kot se to zgodi s penzijskimi.

Poleg načela obveznosti in solidarnosti bo važna tudi organizacija bolniškega zavarovanja. Delokrog istega naj bi obsegal namreč vso dravsko banovino. Tudi to zadevo bo treba dobro organizirati, da bodo naše članstvo in njih svojci deležni čimprejšnje

IV. banovinska skupščina

Jugoslovenskega učiteljskega udruženja — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

bo v dneh

7. in 8. julija 1934.

v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani

S P O R E D :

Dne 7. julija :

1. Ob 9. uri: Verifikacija delegatov pred vhomom v zborovalno dvorano.
2. Ob pol 10. uri: Skupna seja predsednikov sreskih društev z upravnim odborom sekcije: Razgovor o tehničnem delu skupščine.
3. Ob 10. uri: Otvoritev skupščine in nagovor predsednika.
4. Volitev odsekov.
5. Tajniško poročilo.
6. Račun za poslovno leto 1933./34.
7. Ob 14. uri: Seje odsekov na učiteljski šoli v Ljubljani.

Dne 8. julija :

1. Ob 8. uri: Nadaljevanje skupščine.
1. Poročilo odsekov.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Volitev 10 članov in 5 namestnikov v upravni odbor, 5 članov in 2 namestnikov v nadzorni odbor in 3 članov in 3 namestnikov v glavni odbor JUU v Beogradu.
4. Proračun za leto 1934./35.
5. Resolucija.

Legitimacij za banovinsko skupščino sekcija ne bo razpošiljala. Sreska društva naj izdajo svojim delegatom sama primerna potrdila.

Predloge za skupščino, imena delegatov in statistične podatke za tajniško poročilo naj pošljejo sreska društva sekciji vsaj do 30. junija t. l.

Jugoslov. učiteljsko udruženje — sekcija za drav. banovino v Ljubljani, dne 17. junija 1934.

Ivan Dimnik, s. r.
predsednik.

Metod Kumelj, s. r.
tajnik.

III. seja upravnega in nadzornega odbora JUU — sekcije za dravsko banovino

bo

v petek dne 6. julija ob 15. uri v prostorih sekcije

Dnevni red:

1. Čitanje in overovljenje zapisnikov.
2. Razgovor o točkah dnevnega reda skupščine.
3. Druge zadeve in slučajnosti.

Ivan Dimnik, s. r.
predsednik.

Metod Kumelj, s. r.
tajnik.

bolniške pomoči tudi v najoddaljenejših krajih.

Učiteljstvo ima sicer po zakonu osigurano zdravljenje v državnih bolnicah v III. razredu. Pri ambulantnem zdravljenju to ne pride mnogo v poštev. Vsekakor pa bo naša naloga v slučaju organizacije bolniškega zavarovanja, da ohranimo to dobroto neokrnjeno. Kajti postavka za dolgotrajno zdravljenje (operacije) v bolnicah bi zelo obremenjevala bolniško blagajno. Zato se bo ta postavka lahko obrnila na drugem mestu članstvu v prid.

Prosim Vas torej ponovno, da članstvo zainteresirate za to resno zadevo, da bo tudi našemu stanu omogočeno izvesti bolniško zavarovanje kakor ga imajo nekateri drugi stanovni drž. nameščenci. Na ta način bomo storili važen korak k izbolšanju naših socialnih razmer. Naše članstvo bo na ta način preskrbljeno v vseh primerih bolezni. Pri tem pa imejte na vidiku principe, na podlagi katerih nam bo možno izvesti to zavarovanje na trdni bazi, ki sem jih uvodoma omenil. Upam, da bo naše članstvo v celoti spoznalo važnost tega perečega vprašanja za učiteljstvo ter čimprej pristopilo k organizaciji bolniškega zavarovanja.

BOLNIŠKA BLAGAJNA ZA UČITELJSTVO.

1. Namen: Bolniška blagajna ima namen, da zasuaga svojim članom in njihovim svojcem ter upokojencem, dokler bolezen traja, vendar ne več kot šest mesecev:

a) Od začetka bolezni brezplačno pomoč, potrebna zdravila, pomožne priprave za zdravljenje ter druge terapevtske pripomočke vsake vrste, kot jih predpiše zdravnik bol. blagajne. Oskrbi v slučaju potrebe prevoz bolnikov itd.

b) v primeru ugodnega finančnega stanja blagajne se dovoli specialno zdravljenje, porodniška podpora in popravilo zobovja.

2. Trajanje in način bolniških podpor: Pravica do zgoraj navedenih dajatev bolniške blagajne prične takoj z nastopom službe in

prestane z razrešitvijo iste. Upokojenci obdrže vse pravice bolniškega zavarovanja.

Zdravljenje obolelih članov in njihovih svojcev vrši zdravnik v svoji ambulanci ali na stanovanju, ako bolnik ni bil prenešen v bolnico.

Stroške, ki bi nastali, ako se bolnik posluži kakega drugega zdravnika in bolnice, plača bolniška blagajna, ako je lečenje odredil zdravnik učitelj. blagajne in tudi v primeru, kadar je bila nujna zdravniška pomoč dokazana.

Člani, ki bi s simuliranjem ali na kak drug način oškodovali blagajno, so dolžni plačevati dvojne prispevke, dokler ne poravnajo povzročene škode.

Organizacija:

Organizacija se izvede po srezih. Ureditelj zdravniške službe se določi po terenskih prilikah i. dr.

Organi bolniške blagajne so:

1. Sreski upravni odbor.
2. Sreska skupščina. Tvorijo jo vse učiteljstvo, ki se sestane enkrat na leto o priliki zborovanja, kjer se podaja poročilo o delovanju.
3. Sreski nadzorni odbor.

Sreski upravni odbor

upravlja in vodi v administrativnem in računskem pogledu vse posle bolniške blagajne. Obračunava z zdravniki in lekarnami ter kontrolira delovanje bol. službe.

Vodi evidenco članov, račune o dohodkih in izdatkih, statistiko bolniške blagajne, prijave in odjave ter zastopa blagajno pri pristojnih oblastvih in privatnih osebah.

Sreski upravni odbori so pomožni organi glavnega upravnega odbora in so dolžni izvrševati vse naloge, ki mu jih ta da.

Glavni upravni odbor v Ljubljani.

Nadzoruje poslovanje vseh sreskih upravnih odborov, pazi, da se prispevki pravilno predpisujejo in vplačujejo in da se vse osebe, temu zavarovanju podvržene, pravilno prijavljajo in odjavljajo.

Nastavlja na predloge sreskih upravnih odborov zdravniške blagajne, jim določa plačo in daje vsa potrebna navodila za izvrševanje njihove službe.

Sestavlja in predlaga letne računske zaključke, letne proračune, predpisane statistične izkaze ter poročila ter jih pošilja pristojni oblasti. Daje tiskati obrazce in knjige za vse sreske upravne odbore.

Dohodki bolniške blagajne:

1. Redni prispevki članov. Odtegujejo se po računovodstvu kralj. ban. uprave v Ljubljani, ki jih nakaže bolniški blagajni. Premija bi znašala 1 in pol odstotka do 2%, t. j. na vsakih 1000 Din dohodka 15 Din prispevka.

2. Darila in volila in nepredvideni dohodki.

Knjigovodstvo in statistika:

Poslovni računi bol. blagajne naj vsebujejo:

Šolstvo in združništvo

Ideja šolskega združništva se bliža svoji realizaciji. Projekt pravil leži pred nami, treba ga je le še pregledati in potem ni nobene ovire več za sklicanje občnega zbora in za ustanovitev. Pri sestavi pravil so bile največje težkoče v tem, kako spraviti vzgojno ustanovo — in to je predvsem šolska zadruga — v sklad z združnim zakonom in združno prakso, kakor je sedaj običajna. Upam, da ustreza predložena formulacija vsem zahtevam, tako gospodarskim, kakor vzgojnim in da ne more priti od nikogar kakšna ovira. S pričetkom novega šolskega leta bo šolska zadruga lahko poslovala že v vseh šolskih okoliših, če se bodo našli agilni tovariši, ki se bodo za stvar zavzeli.

Zamisel šolskih združ, v katerih bi se udeleževali v združništvu, ni niti pri nas, še manj pa v inozemstvu povsem nova. Znanje so n. pr. šolske in šolarske zadruge v Franciji, Nemčiji, Angliji, Švici itd. V teh državah se najdejo prvi početki šolskih združ, že okoli l. 1870. Nekatere teh držav imajo celo posebne zakone za šolske zadruge. Največ mladinskih združ ima Rusija, okoli 50.000, Francija okrog 8000, Poljska 1000, Zedinjene države Amerike preko 500 itd. Tudi Belgija, Bolgarija, Italija, Letonska, Litva, Rumunija, Češkoslovaška i. dr. delajo na tem polju z vidnimi uspehi.

Pri nas pa je ideja šolskega združništva še precej mlada. Ni izšla ta ideja od višjih oblasti ali združnih organizacij, na to idejo so prišli predvsem posamezni učitelji — združarji, učitelji — vzgojitelji, ki so zapopadli vso vzgojno vrednost združništva ter se hoteli tega vzgojnega sredstva poslužiti tudi v šoli. Preko poskušanja v svojem razredu ali v svoji šoli te stvari še nihče ni spravil, če izvzamemo nekoliko člankov v strokovnem časopisu. Vsi taki poizkusi pa so se sijajno obnesli.

Prvi šolsko-združni poizkusi so imeli za cilj štednjo. Ob naslonitvi na že obstoječe združne hranilnice in posojilnice so že leta 1928, in morda že prej začele delovati nekatere šolske hranilnice, tako n. pr. v Tabor-skem, Deronjah, Hrastovici in Mlinogi na Hrvaškem in drugod. Pozneje, l. 1932, pa so se ponekod pojavile že zadruge v drugačnih oblikah. V septembru 1932. je bila ustanovljena nabavljalna in hranilna zadruga na osnovni šoli Sv. Peter pri Ljubljani. Skoro istočasno so se pojavile nabavljalne, in hranilne zadruge tudi v Savski banovini in sicer v šolah v Privinov Glavi ter v Lijevoj Luki. Leta 1933. je nastala šolarska zadruga v Neradinu in gotovo še kje drugje.

Vse te zadruge niso prestopile praga svojega razreda ali šole ter so bile več ali manj posrečene poizkusi združniške vzgoje med šolsko mladino.

Korak dalje je napravila naša sekcija JUU za dravsko banovino. Njen združniški odsek je sprejel tudi šolsko združništvo v svoj program in je skušal to idejo spraviti v čim večji krog učiteljstva.

Knjige „Mladinske matice“

Zvesta svoji ustaljeni tradiciji, ki je pridobila slovenski knjižni na tisoče mladih bralcev in bodočih odjemalcev dobrih knjig, je izdala Mladinska matica v Ljubljani tudi letos ob sklepu šolskega leta štiri knjige, da bodo imeli mladi, a tudi odrasli med počitnicami kaj branja. Te štiri knjige, ki signirajo v knjižnici MM s številkami 24—27 so: Kresnice, Kapljice, Tovariša in Potovanje skozi čas.

»Kresnice« z naslovno risbo Mare Kraljeve prinašajo v uredništvu Jos. Ribičiča in Alberta Široka čisto novo zmes: prispevke iz otroških peres in svinčnikov. Te črtice, ki obsegajo večino otroške vtise in spomine, se bodo bralcem tem bolj prilagode, ker bo vsak otrok od njih tehtal sebe in svoje možnosti in dobil iz njih marsikakšno vzpodbudo. Otroci pripovedujejo o svojih doživljajih, ki so tako raznoliki, da prebereš knjižico v eni sapi in si zadovoljen, ker najdeš na vsaki strani kaj novega. Sodobno življenje z vsemi svojimi bridkostmi in tegobami, a tudi z vso drastično in ponekod humorjen odseva iz »Kresnic«. Pristnost teh doživetij je takšna, da ti na nekaterih mestih seže globoko v srce, na drugih pa ti izsili spontan smeh. Takšno štivo zaradi svoje pestrosti in neposrednosti nikoli ne utrjuje. Tudi ilustracije, vse skozi delo otroških rok, odpirajo zanimive perspektive v otroški svet. Najbolj bodo pač ogledovali risbe mladega Tomaža Kvasa z lhan, ki riše kakor kakšen nov Dobnikar. Iz vsega, kar prinašajo »Kresnice«, veje, kakor pravi uredništvo knjige v predgovoru,

Dohodki:

1. Prispevke članov i. dr.

Izdatki:

1. Izplačane zdravniške podpore za zdravniško pomoč, zdravila itd., stroške za kontrolo bolnikov, upravne stroške ter rezervni fond.

Filip Slokan

(Op. uredn.) Na ponovno pobudo več članov je predložila »Učit. samopomoč« dne 14. junija t. l. predlog glede bolniškega zavarovanja učiteljstva v dravski banovini. Posejnim sklepu upravnega odbora JUU, sekcija za dravsko banovino z dne 17. junija t. l., bo razpravljala v tej stvari letošnja banovinska skupščina. Predsedniki in delegati sreskih učiteljskih društev se naprošajo, da načrt prouče in se pripravijo na razpravo.

Naj na tem mestu citiram, kaj piše o našem delu učitelj Zdrovič Branimir iz Lijeve Luke v »Združni Svijesti«, glasilu za unaprječenje poljoprivrede i zadrugarstva, izhajajočem v Zagrebu (1934., št. 4.):

»Prvi skupni rad započeo je prošle godine (1933.) u Ljubljani, gdje je u Sekciji J. u. u. za Dravsko banovinu osnovan i poseban odbor od 6 učitelja za proučavanje školskog zadrugarstva i izradu pravila, a u jednom učiteljskom tečaju održana su predavanja o školskim zadrugama. Interesantno je što slovenski učitelji o tome pišu pa to donasmo u cijelosti. Dopis je poslan od J. u. u. Sekcije za Dravsko banovinu u kome izvještava učitelj Miroslav Zor:

»Vesled težav, ki jih imamo v šoli z nabavljanjem zvezkov in šolskih potrebščin za siromašne učence, sem prišel na idejo šolskih nabavljalnih združ. Da se prepričam o izvedljivosti te ideje, sem napravil v svojem razredu, katerega obiskujejo učenci in učenke od 10. do 14. leta starosti, eksperiment. Razložil sem šolarjem način delovanja nabavljalne zadruge in koristi, ki jih imajo z združnim nabavljanjem šolskih potrebščin. Otroci so bili takoj za stvar navdušeni in tako smo samo za moj razred ustanovili v letu 1932./33. primitivno nabavljalno zadrugo. Ideja je ostala le v razredu, oblasti o vsej stvari niso nič vedele (niti šolski upravitelj), ker smo smatrali zadrugo kot interno stvar razreda. Eksperiment se je sijajno posrečil.

Za šolske zadruge sem zainteresiral tudi našo sekcijo. Ta me je poverila, da naj o šolskih zadrugah predavam na združnem tečaju, ki ga priredi vsako leto o počitnicah naša sekcija. Predavanje je poslušalo okrog 300 učiteljstva iz vse dravske banovine. Po kratki debati so izvolili 6 članski odbor, ki naj vprašanje šolskih združ prouči, sestavi pravila ter doseže oblastveno dovoljenje ustanovitve šolskih združ.

Pripravljalni odbor proučuje sedaj pravila in se bo v kratkem sestal na posvetovanje.

Tako daleč je za enkrat dospela pri naši sekciji ideja šolskih združ.

Smatramo šolske zadruge za absolutno vzgojne. Združništvo je za enkrat edina pametna rešitev iz razpadajočega kapitalističnega sistema in zato je treba združništvo čim bolj širiti. Predvsem je treba našo mladino že v šoli prežeti z vzvišenimi in praktičnimi idejami združništva. Z golim poukom brez prakse, brez vidnih in tehtnih dokazov ne bomo dosegli nič. Zato je treba najjačjih dokazov in to je sodelovanje otrok pri kaki zdruzi. Pri šolskih zadrugah lahko sodeluje veliko število šolskih otrok. Otroci — člani take zadruge občutijo na svojih lastnih žepih koristi zadruge in končno — to pa je etični moment — razpolagajo z dobičkom, katerega razdele kot podporo revnejšim učencem, saj s tem namenom se je zadruga ustanovila. Z združenimi močmi, vsi za enega, eden za vse

ljubezen do naroda, države in kralja, ljubezen do neodrešenih bratov za mejami in ljubezen do človeka-trpina, ki je lačen kruha in tople besede.

Druga knjiga »Kapljice« so svojevrstno delo Eda Deržaja, slikarica v štirih barvah. Prva knjiga te vrste je izšla pri MM že lanskem letu. Z mirno vestjo lahko zapišemo, da imamo malo originalnih knjig te vrste. Tukaj zaživi otrok z vso svojo domišljijo predstavitoren svet, realnost in fantazija sta srečno združeni in konkretno prikazani. »Kapljice« so slikovit opis krogotoka vode v obliki pravljice, kateri je napisala pospremono besedilo Anica Černejeva. Knjigo je natisnila v ofsetnem tisku litografija Čemažar. Tudi v pogledu opreme je treba to publikacijo pohvaliti.

Tretja knjiga letošnjega knjižnega daru MM je Franceta Bevka povest »Tovariša«, dogodiščine dveh mestnih otrok, enega iz prijenega in enega dobrega. Skozi strani Bevkove povesti ne preveva moralizacija niti z najmanjšim žarkom. In vendar je povest strogo moralna, vzgojna v najboljšem pomenu besede. Ugajala bo vsem, mestna mladina pa bo radi miljeja, ki je vanj pisatelj postavil svojo zgodbo, še posebno segala po nji. Bolj življenjskih tipov skoro ni mogoče zažeti, kakor je storil Bevk v svojih »Tovariših«. Poleg vseh drugih vrlin odlikuje to povest še socialen poudarek, saj sta protagonista dejanja v glavnem dva tipa iz siromaštva, kakršnega srečujemo vsak dan na ulici. Tudi v pisateljsko-tehničnem pogledu ni Bevkovi povesti kaj očitati, nasprotno, zasluži visoko pohvalo. Znetenost dejanja in pripovedovanja bi lahko služila marsikateremu mladinskemu piscu za zgled, kako je treba pisati,

— pomagajo sebi in drugim do lažjega šolskega dela.

Šolska zadruga mora biti univerzalna. Ne sme se omejiti samo na štednjo ali samo na nabavljanje potrebščin. Šolska zadruga mora imeti možnost, da deluje kot hranilnica, kot konzum, kot prodajalna lastnih izdelkov, kot zdravstvena, kot socialna institucija itd. S tem ni rečeno, da mora zadruga vse te panoge istočasno gojiti, ne, ker to bi bilo še celo škodljivo. Zadruga mora biti tako gibljiva, da se po potrebi prelevi iz enega v drugo in zastavi svoje delo sedaj za to, sedaj za drugo stvar. Vsled tega morajo biti tudi pravila temu primerno sestavljena.

Šolska zadruga tudi ne sme biti točna kopija zadruge odraslih ljudi, pri katerih je vse preveč birokratizma. Pri šolskih zadrugah morata delati beseda in srce, ne toliko pero in črnilo. Zato mora ostati šolska zadruga vedno v rokah razrednega učitelja kot vzgojno sredstvo.

Naša sekcija je bila torej prva, ki je začela z organiziranim delom na polju šolskega združništva in s tem opozorila tudi učiteljska društva izven Slovenije na to. O tem nam najlepše priča posebna resolucija sedmih hrvaških učiteljskih društev, zbranih na zborovanju v Sisku, ki se glasi:

»Učiteljstvo srezova: sisačkog, petrinjskog, kostanjačkog, glinskog, virginmostskog, vojničkog i velikogoričkog, skupljeno 11. novembra 1933. na zajedničkoj skupštini u Sisku predlaže da se u štampi objavi i uputi svima udruženjima u zemlji zadrugarški poziv da se po primjeru Dravske sekcije J. u. u. svrati na pitanje školskih zadruga naročita pažnja, kako bi se ideja školskog zadrugarstva svestrano proučila i stvorio tip školske zadruge, koji bi se preporučio svem jugoslavenskom učiteljstvu u državi i tako dao pravac vanškolskom radu učitelja u privredni život naroda.

Zastupajući stanovište, da je zadrugarstvo idealnija pozadina dječjoj štednji nego bankarstvo, pogotovo za naš seljački svijet i da će tako učiteljstvo našim zadrugarstvu učiniti najveću uslugu koju mu duguje i pridonijeti svoj obol za ozdravljenje privrednih prilika, predlažemo da svako učiteljsko udruženje prouči pitanje školskih zadruga i propagira ideju školskog zadrugarstva, a u svem tome radu da bude u suglasnosti sa združnim institucijama i sa prosvjetnim odjeljenjima svojih banovina, kako bi i zadrugne institucije i pretpostavljene vlasti pomogle ovu akciju za ostvarenje združnog odgoja u našim osnovnim školama.

V že zgoraj imenovani 4. številki letošnjega letnika »Združne svijesti« sta objavljena tudi dva primera pravilnika za šolske zadruge. Oba primera tvorita vsekakor le poizkusi pravil, ker v njih manjka vsak ozir na veljavne zadrugne zakone. Lahko pa bi se ta dva pravilnika vzela kot pripomoček za sestavo poslovnika zadrugno-vzgojnih edinic, ki so predvidene po naših pravilih.

Po teh izgleda namreč organizacija šolske zadruge sledeče: Člani zadruge so vzgojitelji in starši učencev. Zadruga, ki ima osrednje načelstvo in nadzorstvo, organizira po šolskih okoliših poverjenstva, katera vodijo učitelji(ce). Učitelj — poverjenik organizira iz združnih članov (staršev) v šolskem oko-

lišu roditeljski svet, ki mu pomaga in svetuje, v šoli pa zadrugno-vzgojno edinico iz otrok zadrugnih članov. Težišče dela leži na zadrugnih edinicah, ki so organizirane kot zadruge (podružnice) v malem, a so popolnoma v rokah učitelja — vzgojitelja. Starši — zadrugni člani pa prevzamejo za svoje otroke vsa potrebna jamstva.

Tako izgleda zunanja oblika projektirane šolske zadruge, o njenem delu in namenu pa navajam sledeči odlomek iz pravil:

§ 2. Šolska zadruga ima namen vzgajati šolske otroke k pravemu združništvu in gospodarsko koristiti svojim članom.

§ 3. Svoj namen dosega zadruga predvsem na sledeči način:

a) Dobavlja članom knjige, učila, šolske potrebščine, obleke, obutev in vsa za življenje ter vzgojo otrok potrebna sredstva.

b) Skrbi za redno prehrano šolskih otrok z organiziranjem šolskih mlekar, kuhinj in drugih mladinskih gostišč.

c) Ustanavlja, oskrbuje ter podpira šolarske knjižnice, čitalnice, predavalnice in šolske odre ter preskrbuje radioaparate, projekcijske aparate, vzgojne filme in druga sredstva za gospodarsko-nacionalno in prosvetno vzgojo mladine.

č) Prireja razna predavanja, tečaje, zabave in druge prireditve v dobrodelne in izobraževalne namene.

d) Ustanavlja in oskrbuje delavnice, t. j. prostore za ročno udejstvovanje šolarjev ter skrbi za dobavo primernega orodja in materiala.

e) Ustanavlja in vzdržuje sportne prostore, igrališča, kopališča ter razne druge higienske ustanove za šolske otroke, katerim dobavlja tudi vse sportne potrebščine in higienske ter zdravstvene pripomočke.

f) Organizira za šolarje zadrugno obdelavo zemlje in gojitev raznih živali. Organizira in vzdržuje tudi šolske, živalske in botanične vrte.

g) Kupuje od svojih članov in njihovih otrok razne izdelke, pridelke in nabrane prirodne proizvode ter jih prodaja ozir. posreduje prodajo.

h) Zbira in hrani ter po možnosti primerno obrestuje denarne prihranke šolskih otrok ter daje istim tudi manjša posojila.

i) Organizira za šolske otroke medsebojno gmotno podpiranje in samopomoč v obliki zavarovanja v vseh oblikah.

j) Prireja za šolske otroke in njih starše ekskurzije, izlete, potovanja in počitniške kolonije.

k) Posluhuje se vseh ostalih zakonitih sredstev, ki pospešujejo združniško vzgojo šolarjev in svojih članov.

§ 4. Pod § 3. navedene stvari izvaja zadruga le v toliko, v kolikor so za tako delo dane možnosti. Prepuščeno je poverjenštvu, da sama izbirajo za svoje zadrugno-vzgojne edince to, kar smatrajo za času in kraju najprimernejše.

Iz gornjega je razvidno, da je naša zamisel šolskih združ zelo široka in da bo ostala univerzalno vzgojno sredstvo v rokah spretnega učitelja.

Zato vse že sedaj vabimo: Premislite vso stvar dobro, ko pa bo zadruga ustanovljena, vstopite vanjo in delajte kot poverjeniki za združniško vzgojo našega podmladka.

M. Zor

Splošne vesti

Druga seja upravnega odbora JUU, sekcije za dravsko banovino v Ljubljani.

V nedeljo 17. junija ob 10. uri se je vršila v prostorih sekcije druga seja upravnega odbora naše sekcije, ki je pokazala popolno soglasnost članov in težnjo za čim lepši napredek našega udruženja s tem, da se v kratkem uredijo vse zadeve v dobrobit članstva, organizacije in stanu.

V svojem otvoritvenem nagovoru je predsednik sekcije tov. Ivan Dimnik obrazil aktualne tekoče zadeve in napore

da ne občuti čitatelj nobene navlake. Mlado in staro bo prebiral to povest z užitkom in vsakdo bo odložil knjigo z odkritim zadovoljstvom, ki ga daje zrelo in zaokroženo delo.

Ilustracije k Bevkovi povesti je narisala Ksenija Prunkova.

Četrta publikacija je Eda Kardelja »Potovanje skozi čas«. Pisec zajema v svojem spisu oris gospodarske zgodovine od zibel človeške kulture preko vseh faz, ki so dvignili človeštvo na stopnjo današnje družbe. Čeprav je forma, v katero je stisnil svoje pripovedovanje, nelahka stvar, se je potrudil z vsemi silami, da bi bil jasen. Tudi ta knjiga bo zadovoljila svoje bralce, zlasti tiste, ki so v višjih letnikih. Naslovno sliko »Potovanja skozi čas« je napravil Ljubivoj Ravnikar.

Mladinska matica je z letošnjimi publikacijami tudi dokazala, da drži korak s časom. Posebno s »Kresnicami«, ki so prvi to stvarni knjižni poskus v slovenščini, je izpričala, da razume duha sodobnosti s tem, da prepušča besedo tistim, ki si jo sami želijo. In če se pomislimo, da dobiš te štiri knjige poleg celega letnika »Našega rodu« za 22,50 Din, se čudiš, odkod črpa MM svoje rezerve. Ni dvoma, da je mogoče vse to le pri visoki nakladi »Našega rodu«, ki navzlic kritičnim časom doseže okoli 21.000 izvodov. Ta naklada pa je slovenskemu knjižnemu trgu obenem porok, da se mu ni bati za bodočnost. Učiteljstvo vzgaja vojsko bralcev, ki bodo najboljši vojščaki za nivo in konsum domače knjige. Tudi v tem je velika, še neocenejena zasluga Mladinske matice, kateri želimo v bodoče še večjih uspehov, kakor jih je imela doslej.

Stano Kosovel.

vodstva za njihovo ureditev. Omenil je situacijo v našem udruženju z ozirom na zadnje dogodke t. j. sklicanje Glavnega odbora JUU in sklicanje Glavne skupščine. Navzoči so soglasno odobrili obrazloženo stališče in dali pooblastilo za nadaljnje delo s tem, da se skliče seja Glavnega odbora in Glavna skupščina točno po pravilih in poslovniku JUU. Govoril je dalje o razmerah v naši banovini, o stanovskem in kulturnem delu sekcije, o premetitvah, o zaščiti članstva, o ureditvi nadzorniškega vprašanja itd. Njegova izvajanja je upravni odbor soglasno odobrila. Radi obsežnega programa je moralo izpasti tajnikovo poročilo, ki detaljno obravnava delo sekcije od zadnje seje upravnega odbora.

Nadalje je odbor razpravljal o sklicanju redne letne banovinske skupščine, ki je bila po vsestranskem razmotrivanju določena za 7. in 8. julij t. l. Objavo in dnevni red prinašamo na drugem mestu. V zvezi s tem sta bila sprejeta predloga, naj se osnujeta na skupščini poseben redakcijski odsek, ki naj redigira in formulira predloge, dostavljene od sreskih učiteljskih društev in odsek za učiteljske gospodarske in socialne ustanove. Material za ta odbor bo pripravila sekcija. Obravnavan je bil pravilnik učiteljskega pevškega zbora, v katerega so bile vnešene manjše formalne izpremembe. Poslovnik odseka za brezposelne učiteljske abituriente bo obravnaval upravni odbor na prihodnji seji.

Blagajniško stanje je pojasnil sekcijski blagajnik tov. Grum in predložil smernice, po katerih naj bi bil sestavljen proračun za poslovno leto 34/35. Predlagal je vsestransko štednjo in skrčenje nekaterih postavk, da se s tem omogoči uravnoteženje proračuna. — Sklenjeno je bilo, naj se prispevki sreskih učiteljskih društev za centralo v Beogradu, pošiljajo sekcijski blagajni mesečno. Sledilo je še zbiranje častnega razsodišča, nakar je po obravnavi raznih drugih zadev predsednik tov. Dimnik zaključil sejo.

— K razpisu služb. Kr. banska uprava dravske banovine razglašala: Pri objavi razpisanih služb v Službenih novinah št. 131 dne 11. junija 1934 so naslednje tiskovne napake: Razpisane so tele službe: Srž Krško: Telč je razpisano eno žensko in ne moško mesto. Srez Maribor levi breg: Kamnica je razpisano

moško in žensko mesto. Srez Slovenjgradec je prevzel organizacijo po sklepu, storjenem pred 2 letoma, tov. Bratoš. On je misljenja, da bi praznovali 30 letnico v času »Mariborskega tedna«, ki bo od 5. do 15. avgusta. Sporočite mu, prosim, svoje misljenje! Fr. Br., Maribor, Meljska cesta 40. Jos. Kobal.

— **Učiteljska kolonija v Igale pri Hercegovnem.** Vsem prijavljenim sporočamo, da bo skupni odhod 4. julija z brzovlakom ob 4. uri 20 min., prihod v Zagreb ob 7. uri 15 min., iz Zagreba s potniškim vlakom ob 8. uri 15 min., prihod v Sl. Brod ob 13. uri 36 min.; tu se snidejo vsi prijavljeni iz dunavske, moravske in vardarske banovine in potujejo skupno preko Sarajeva in prispejo v Igalo 5. julija ob 12. uri. Vozni stroški iz Ljubljane—Hercegovnega polovični III. r. potniški vlak 182.—Din, doplačilo za brzi vlak Ljubljana—Zagreb 18.—Din! S seboj vzemite 2—3 rjuhe, blazino, ostalo po principu: najpotrebnejše! Razne ekskurzije po najnižjih cenah niso obvezne! Kolonija je zasedena in se priglasi ne upoštevajo več! Na željo se bo čas v koloniji podaljšal do 20. avg., kar bo javljeno v dnevnikih. Vse informacije itd. po 29. juniju prosim na naslov: S. M., šef učit. kol. — Igalo pri Hercegovnem — Boka Kotorska. Do svidenja na našem divnem Jadranu! — Za FLJU: Slavko Mrovlje, učit., gl. pov. — Slovenjgradec.

Osebnostne zadeve

— **i Napredovali so učitelji(ce) v VIII. skupino (15. V. 1934):** Regoršek Bogomir iz Ljutomera, Kosem Davorina iz Bohinj, Bistrice, Ražem Milan iz Loskega potoka, Bezjak Marija iz Nove cerkve (Ptuj).

Naša gospodarska organizacija

VABILO

na V. redni občini zbor Učiteljske gospodarske poslovalnice, r. z. z. o. z. v Mariboru, ki se bo vršil 7. julija 1934 ob 19. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Dnevni red:

- 1.) Zapisnik zadnjega običnega zbora.
- 2.) Poročilo načelstva.
- 3.) Poročilo nadzorstva.
- 4.) Čitanje in odobritev računskega zaključka za l. 1933.
- 5.) Razdelitev čistega dobička.
- 6.) Izvolitev upravnega sveta in nadzorstva. §§ 14. in 24.
- 7.) Slučajnosti.

Opomba: Občini zbor sklepa veljavno ob navzočnosti vsaj $\frac{1}{10}$ članov. Ako bi tega ne bilo, se vrši $\frac{1}{4}$ ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom občini zbor, ki sme brezpogojno sklepati.

V Mariboru, dne 18. maja 1934.

Načelnik: Anton Hren, s. r. Tajnik: Ivan Womer, s. r.

— **g Omišalj** na otoku Krku je krasno, romantično mestce. Pod njim se razprostira idiličen zaliv in v tem zalivu bo stal naš učiteljski obmorski dom. V njem bomo našli oddiha dovolj, ne da bi bili naši žepi preveč obteženi. Tisti, ki bodo omogočili zidavo doma, t. j. člani ustanovitelj, bodo v Omišlju lahko za prav majhen denar letovali. Članski prispevek bo tako dobro obrestovan, da bo v par letih povrnjen in vendar bo še vedno polni znesek ostal v društvu ozir. poznejši zadrugi kot delež last člana. Zato je pristop k »Društvu za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju« najboljše nalaganje denarja. Štednja, to je osnovna misel plačevanju prispevkov za dom, štednja za dobre počitnice, za prijetno letovanje.

Tovarišice, tovariši! Ne odlašajte s pristopom. Oni, katerim smo poslali pravila, ker so se v društvu že vpisali, naj pošljejo čim prej izjavo o plačevanju, vsi drugi pa javite svoj pristop, da bo čim prej število članstva (200) polno. Za enkrat jih še precej manjka, vendar prihajajo prijave vsak dan. Javite se na naslov: »Društvo za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju«, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

OBČNI ZBOR SAMOPOMOČI UČITELJSKIH OTROK.

V tajništvo JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani je bil dne 29. aprila t. l. II. redni občni zbor Samopomoči učiteljskih otrok, za katerega je bilo, žal, med članstvom premajhno zanimanje in se ga je udeležilo le majhno število zadrugnikov. Sklican je bil za pol 9. uro. Ker ob tem času ni bilo po pravilih (§ 34.) določenega števila zadrugnikov, je otvoril načelnik zadruga g. Pavel Lavrič občni zbor pol ure pozneje.

Po izvršitvi običajnih formalnosti je podal načelnik obširnejše poročilo, iz katerega je razvideti, da je štela zadruga v začetku leta 124 članov z 216 zavarovanci. Med letom je pristopilo 8 članov ter zavarovalo 9 otrok. Koncem leta je bilo torej 132 članov, ki so imeli zavarovanih 225 otrok. Med letom je zadruga plačala 3 odpravnine v znesku Din 6.630.—

Načelstvo je imelo v poslovnem letu samo 5 sej. Večje število sej ni bilo potrebno, ker ni bilo prijav na sprejem novih članov. V teh sejah je načelstvo razmotiralo, kako bi povzdignilo število članov in zavarovancev. Pa splošna gospodarska kriza kaže tudi pri učitelstvu svoj vpliv. Le preveč vsak računa. Več učiteljev je prošlo za prijavnice in pristopnice. Zadruga jim je takoj poslala tiskovine, a še do danes ni prejela prijav.

Penzionat UČITELJSKI DOM

v Mariboru, Kosarjeva ulica 41

Prijave za sprejem novih gojencev začeti bodo za šol. leto 1934/35. do

5. julija.

Na pozneje došle prijave se ne moremo ozirati.

Radi pomanjkanja prostora je sprejem novih gojencev iz neučiteljskih vrst, nemogoč.

Zahtevajte pravočasno prospekte!

Dekle dom še ne more sprejemati. Pač pa zbira uprava naslove pripravnih takih stanovanj. Z njimi lahko postreže učitelstvu.

V dobi počitnic so prenočišča v domu učitelstvu in svojcem na razpolago. Tudi daljše bivanje z vso oskrbo.

Oglasilo se je tudi nekaj učiteljev, ki so bili na sreskih društvih izvoljeni za poverjenike Samopomoči učiteljskih otrok. Prosili so za tiskovine in pravila. Načelstvo jim je poslalo, uspeha pa ni nobenega. Pa tudi člani premalo agitirajo za zadrugo, kajti je še čez 800 učiteljskih otrok, ki niso zavarovani pri Samopomoči. Po naročilu 1. obč. zbora si je oskrbela zadruga spisek vseh učiteljskih otrok v starosti od 3. do 10. leta. Sedaj bo zadruga s posebnim proglasom povabila vse učitelje-starše, ki imajo za zavarovanje godne otroke, da vstopijo v Samopomoč in zavarujejo otroke. Proglasi so že tiskani.

Načelnik ugotavlja, da izkazuje največjo naklonjenost zadrugi JUU — sekcija za dravsko banovino, ki daje vselej brez vsake odškodnine na razpolago svoje prostore za seje načelstva in občne zbornice ter za informativne in reklamne objave v »Učit. tovarišu«. Zato izreka učiteljski stanovski organizaciji najpriskrnejšo zahvalo.

V zvezi z reklamnimi objavami v »Učit. tovarišu« omenja, da nimajo pravega uspeha in je iz dopisov na zadrugo razvideti, da učitelstvo za gospodarske stanovske institucije ne kaže potrebnega zanimanja in gredo zadnje objave v »Učit. tovarišu« mimo njega.

Iz računskega zaključka za poslovno leto 1933. je razvideti, da je imela zadruga 167.105'98 Din prometa. Čisti dobiček znaša Din 3.882'96, rezervni fond Din 8.784'55, rezerva za podpore pa Din 52.025'85.

Računski zaključek za leto 1933. kaže,

da so znašali prejemki	Din 83.552'99
izdatki pa	83.552'99

Celokupni promet	Din 167.105'98
----------------------------	----------------

Iz računa zgube in dobička vidimo, da so znašale:

Odpravnine oz. posmrtnine	Din 7.064'—
Nagrade	2.000'—
Pisarniške potrebščine	645'47
Predplačila prispevkov	30'—
Odpiri premicnih 15 %	470'85
Čisti dobiček	3.882'96

Vseh izdatkov je bilo	Din 14.093'28
---------------------------------	---------------

Zadruga pa je prejela:

Prispevkov za odpravnino oz. posmrtnino	Din 10.827'—
Obresti	2.998'28
Dolžni zavarov. prispevki	268'—

Din 14.093'28

Bilanca:

Aktiva:	
Gotovina v blagajni	Din 95'—
Naložen denar	59.134'05
Dolžniki za zav. prispevke	268'—
Deleži pri Zvezi	100'—
Premični inventar	2.668'15
Din 62.265'20	

Pasiva:

Deleži članov	Din 1.320'—
Rezervni sklad	57.032'24
Predplačila prispevkov	30'—
Čisti dobiček	3.882'96
Din 62.265'20	

K poročilu načelstva in k poročilu o računskem zaključku se je razvila živahna debata, v katero so posegli vsi udeleženci občnega zbora.

Tov. A. Skulj meni, da je nujno potrebno, da si pridobi zadruga na področju vsakega sres. društva svojega poverjenika, ki si bo vzel za nalogo, pridobivati nove člane in bo v ta namen uporabljal tako svoje osebne stike in zveze kakor tudi učiteljska zborovanja. Potrebno pa bi bilo, da si take poverjenike poišče zadruga sama. Dosedanja praksa, da so društva in zborovanj niminirala poverjenike, se je pokazala za slabo, ker ti največkrat niso imeli direktnih interesov na prosperiteti ustanove.

Še važnejše pa je, da se udeležuje od časa do časa društvenih zborovanj zastopnik zadruga, četudi bi nalagalo to zadrugi izdatke. Ta denar ne bo izgubljen, ker moramo upoštevati, da je najuspešnejša ravno osebna agitacija.

Tov. Pleničar predlaga, da bi Samopomoč poverjenike za pridobivanje novih članov nagradila. Nagrada, ki naj bi znašala višino pristopnice, naj bi se priznala poverjeniku za vsakega pridobljenega člana.

Tov. Skulj je mnenja, naj bi povabila Samopomoč na teritoriju bližnjih društev bivaajoče člane, zlasti učiteljice v Ljubljano proti povrnitvi potnih stroškov. Na tem sestanku bi bilo treba vzbuditi zmisel za rekla-

mo, udeleženci naj bi prejeli potrebna navodila, za tiskane proglase in druge potrebne tiskovine. Na takem sestanku bi se eventualno rešil gornji predlog.

V razgovor so posegli še tov. Koch, Kumlj, Primožič in Supančič.

Občni zbor je sprejel v načelu predlog tov. Pleničarja, za podrobno izvedbo pa je pooblastil načelstvo zadruga.

Predlog tov. Skulja, da bi bilo treba objavljati v stan. glasilu čim česče čisto kratke notice popolnoma reklamnega značaja, je bil sprejet soglasno.

Poročilo nadzorstva je podal tov. Dorče Koch.

Nadzorstvo se je na svoji seji dne 16. aprila 1934 prepračilo, da posluje načelstvo uspešno in vsestransko po pravilih. Vse poslovne knjige so v vzornem redu. Računski zaključek se popolnoma ujema s knjigami, prilogi in blagajniškim stanjem. Zato predlaga odobritev računskega zaključka in absolutorij načelstvu, kar je občni zbor soglasno sprejel.

O predlogu, stavljenem na I. rednem občnem zboru, naj se sprejemajo zavarovanci do 18. leta starosti, a naj se vsakemu nad 10 let staremu na novo sprejetemu zavarovancu izplača v primeru doživetja podpora šele 11 let po sprejemu v zavarovanje, je načelstvo razpravljalo. Z ozirom na to, da so imeli učitelji starši dovolj dolgo priliko, vpisati v Samopomoč tudi otroke do 18. leta, in je načelstvo v vseh svojih objavah opozarjalo, da je ta ugodnost le začasna ter bo zato po preteku leta prenehala, zlasti pa ker bi bili s tem oškodovani mlajši zavarovanci, načelstvo s predlogom ni moglo soglašati. Realizacija predloga bi tudi ne bila v skladu z intencijami zadruga, ki bi prenehala biti Samopomoč otrok. Občni zbor je odobril stališče načelstva in predlog odklonil.

(Opomba uredništva: Zaradi pomanjkanja prostora priobčujemo poročilo šele danes.)

Mladinska matica

— **mm Knjige mladinske matice** so povečini že razposlane. Dobile so jih že vse šole, ki so poslale zadnji obrok za naročnino. Le tam, kjer dobijo publikacije po železnici skupno z drugimi šolami, knjig še niso mogli prejeti, ker nekatere šole, ki imajo skupno ekspedicijo, še niso poravnale naročnine. Ze iz obzira do tistih šol, ki so publikacije že plačale in knjige nestrno pričakujejo, bi se morali zamudniki zganiti.

Kdor ni naročen na vse številke Našega roda, ne dobi knjig, če ne doplača prej zao-stalih števk. Letošnje knjige M. M. so tako lepe, da se bo kesal, kdor jih ne bo imel.

Kdor želi knjige M. M. in ni naročnik Našega roda, jih lahko dobi, kolikor bodo pač še na razpolago, po 5 Din za izvod.

Uradne ure tajništva bodo odslej od 14. do 15. ure.

V **ocenji knjig Mladinske matice** poroča »Slovenec« z dne 19. t. m.: Ze sedmo leto izdaja Mlad. matica prav skrbno, živo urejevanje in mladini odgovarjajoče zbirke knjig. Za letos smo pravkar prejeli 4 knjige.

»Kresnice« so letos sestavili vsebinsko in slikovno učenke in učenci, ki so pokazali neposredno svoje razgibano življenje. Resnično je zanimivo, kakor beremo v uvodu, da si sodobna mladina ne pripoveduje več pravljic, marveč si išče poti v resnično življenje. Kresnice kažejo tisočera zanimanja sodobne mladine, neko zrelost opazovanja, razmišljanja, sodb, zatorej bodo rabila marsikateremu pedagogu v pouk prave otroške duše.

»Kaplje« so slikana pravilica: označena je pot moških kapljic iz »mamice morja« v oblake in od tod nazaj na zemljo ter dalje skozi pečine in predore v studene, potok, reko in končno v morje. Kakor slikanice, tako je tudi besedilo polno otroškega duha, skozi vso knjižico se pretaka življenje, otroška domišljija se stopnjuje ob sleherni strani. Ze lanska podobna knjižica istih dveh avtorjev je bila sprejeta med otroki s pravim razumevanjem, nedvomno bo našla tudi ta lepega odmeva.

»Tovariša«. Kakor se življva Bevk v »Tovariših« pronicitni v notranjo rast, razvezanost, skrb, veselja in bridkost mladih sre. Dva šolska tovariša, dober in zel, se družita in notranje razdirata oz. gradita. Povest ni dolgovozna, ni papirnata, marveč polna življenjskega soka, tragike, neprisiljenih vzgojnih momentov. Povest siromašnih mestnih otrok, ki se, kakor »Ptički brez gnezda« po svoje vzgajajo.

»Potovanje skozi čas«. Avtor vodi mladega bratca v gospodarsko zgodovino in sicer iz prvih gospodarskih oblik (zbiralo gospodarstvo) do svobodne industrializacije in tehnizacije vsega gospodarskega življenja.

O »Našem rodu« piše Slovenec kritik, da je prav živahno urejevan in da ima pou-darek zlasti na motivih iz domovine neodrešenih bratov.

— **mm Mnogo dobrih prispevkov otrok**, namenjenih za »Kresnice«, je moralo uredništvo zaradi pomanjkanja prostora ali zaradi presorodnih motivov, ki se prevečkrat ponavljajo, odložiti. Po možnosti se bodo ti spisi, kakor tudi ilustracije uporabile v prihodnjem letniku »Našega roda«.

— **mm O 5. letniku »Našega roda«** prinaša »Mariborski večernik« od 19. t. m. laskavo oceno. Med drugim pravi o njem tudi, da je poleg »Jugoslovenčeta« najbolj razširjena revija za šolsko mladino v Jugoslaviji in da je zares bogata zakladnica, ki bo ostala v našem mladinskem slovstvu pripravljena tudi za bodoče naše rodove.

Šolski radio

—r. XXXVI teden. V torek 26. junija bo predaval g. Mlekuž Vekoslav »Kosovo in slepi guslar«.

Namen tega predavanja je, pokazati mladini, kako močan vpliv je imela narodna pesem na nacionalni razvoj srbskega naroda. Guslarji, ki so razširjali pesmi o kosovskih junakih med srbskim narodom, so bili v dobi turške sužnosti čuvvarji narodne zavesti.

Srbski narod je trpel petsto let v turški sužnosti. Vseh petsto let se je boril za svobodo in ni klonil niti pod najhujšim pritiskom. Odkod je črpal narod to neizmerno moč, to nepremagljivo odpornost napram turškemu pritisku.

Slepi guslarji so hodili od vasi do vasi in peli slavo kosovskim junakom ter neprestano spominjali narod, kako junaško so oni branili svojo domovino. Od roda do roda so guslarji oznanjali, da bo zasijala ponovna svoboda celokupnemu narodu šele tedaj, ko bo maščevano Kosovo.

Spomin na poraz, ki so ga vedno in vedno oznanjali guslarji, je vzbujal narodno zavest in tudi obdržal v narodu misel na maščevanje poraza, misel na osvoboditev. Narodna pesem je bila tista moč, ki so jo guslarji s svojimi gusli prinašali narodu. Opevali so poraz na Kosovu in oznanjali svobodo. Turbni glasovi gusli so privabljali ljudi na skupne sestanke, jih bodrili k odporu in jim vcepljali novih moči za borbo proti Turkom. Vseled tega je tudi nastal povsem upravičen verz v narodni pesmi:

Gusle moje od javora suva,
što mi pesmu i narod sačuva.

V četrtek 28. junija bo oddajala ob 9. uri dopoldne III. drž. real. gim. v Ljubljani **Vidovdanske šolske proslave**. Pred proslavo bo govoril zaključno besedo k šolskim oddajam v tekočem šol. letu predsednik šolskega radia prof. g. Leopold André.

Spored »Vidovdanske proslave«.

1. Ob soncu s Kosovega polja. Govori prof. dr. Lovrenčič Joža.

2. a) Kernjak, Juhe, pojdamo v Škofce! Poje dijaški oktet. b) Ruska narodna: Dvanajst razbojnikov. Poje dijaški oktet.

3. Vladimir Nazor, Molitva, Deklamira Sark Mitja V.

4. a) Bučar, Prelepa je Trnavska fara. — Poje moški zbor. b) Aljaž, Divna noč. Poje moški zbor.

5. Osmerica. Proste vaje. Sestavlja M. Nahlik, glasbo zložil V. Schweiger.

6. a) Beethoven, Variacije v C-duru. — Igra na klavir Demšar Gojmir VII. b) Schubert, Dve koračnici. Igrata na klavir Demšar Gojmir in Hubad Samo VII.

7. a) Gerbič, Pojdem na prejo. Poje Skaberne Ljudevit VIII. b) Prelovec, Moja kosa je križavna. Poje Skaberne Ljudevit VIII.

8. Dr. A. Debeljak, Na Vidov dan. — Deklamira Levart Rihard IV. a.

9. Goltermann, Koncert v G-duru, I. stav. Igra na čelo Šivic Gustav VIII.

10. Narodna: Trije kovači. Poje moški zbor, spremlja na harmoniko Košak Karel VIII.

11. a) Adamič, Pod zelenim oknom. Poje deški zbor. b) Premierl, Slovanska pesem. — Poje mešani zbor.

12. Državna himna.

Učiteljski pevski zbor JUJ

—pev. Pevovodski tečaj! Kakor je bilo na tem mestu že javljeno, je podaril pevski zbor »Trboveljski slavček« čisti donos koncerta dne 2. junija v Ljubljani v fond za propagando mladinske glasbe, ki ga bo upravljal Učiteljski pevski zbor. Dne 16. t. m. se je vršil sestanek nekaterih članov UPZ, katerega so se udeležili tudi ljubljanski glasbeniki, ki so sestavili poročilo o nastopu mladinskih pevskih zborov dne 2. junija. Na tem sestanku se je podrobno razmotril nastop teh zborov in bo vsak zbor sprejel pismena obve-

stila. Sklenilo se je, da se bo vršil v dne: 14., 15., 16., 17. in 18. julija v Ljubljani pevovodski tečaj za učitelje, ki že vodijo pevske zборе in one, ki bi se radi izobrazili na tem polju. Po tem sklepu razpisujemo pevovodski tečaj in vabimo učitelje, da se ga udeležijo.

Vsi administrativni stroški in stroški za predavanje bodo kriti iz fonda za propagando mladinske glasbe. Udeležnikom bo vodstvo tečaja preskrbelo prehrano in prenočišče za 20 Din dnevno. Prijave naslavljajte na: JUJ, sekcija za dravsko banovino, — Ljubljana, Franciškaška ulica 6 — **artistični odbor UPZ do 1. julija t. l.** Za predavanja smo naprosili gg. **Emila Adamiča, Vilka Ukmarja, Stanka Premrla, Slavka Osterca, Mateja Hubada, Frana Marolta** in dr. Ker je pričakovati številne prijave, prosimo, v prvi vrsti one pevovodje, ki so koncertirali 3. junija v Ljubljani, da pošljejo svoje prijave. Ostale prijave se bodo upoštevale po vrstnem redu. **UPZ.**

—pev. Počitniški pevski tečaj. Članstvu UPZ sporočamo, da se bo vršil počitniški pevski tečaj 9., 10., 11., 12. in 13. julija. Pričetek tečaja smo pomaknili na 9. julij zato, ker se bo vršila banovinska skupščina že v soboto 7. in nedeljo 8. pred tečajem in ker se bo pričel pevovodski tečaj takoj po pevskega tečaja, t. j. 14. julija. 9. julija zjutraj bo referiral o turneji UPZ v oktobru tov. Šupančič. Ker sta pred turnejo predvidena le še dva pevska tečaja, prosimo za polnoštevilno udeležbo.

Stanovska organizacija JUJ

Iz sekcije

—s. Delo sreskih društev — delegati in predlogi za skupščino. Odgovori na okrožnico št. 2500 od 2. maja. Ponovno opozarjamo in prosimo sreska društva, da nemudoma dostavijo vodstvu sekcije sezname delegatov, podatke za tajnikovo poročilo in predloge, sprejete na zborovanjih s. u. d. za banovinsko skupščino. Do danes je ugodilo naši zadevni okrožnici šele devet sreskih društev. Prosimo, da upoštevate skrajni rok za dostavo zgoraj zaprosenega t. j. 30. junij.

Iz društev:

— JUJ SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD bo zborovalo dne 23. t. m. ob 11 uri v Radmirju. Ker je to zadnje zborovanje in je obravnavati še razne zadeve, pričakujemo polne udeležbe. **Odbor.**

Poročila:

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO V PTUJU je zborovalo dne 14. maja v Ptuj. Vozočih je bilo 98 članov, to je 67,12%.

Pri otvoritvi zborovanja je tov. predsednik prečital resolucijo radi redukcije draginskih doklad. Učiteljstvo se pridružuje resoluciji.

Z ozirom na to resolucijo je bil stavljen predlog: Z ozirom na redukcije draginskih doklad uradništva ugotavlja učiteljstvo, zbrano na svojem zborovanju v Ptuj dne 14. maja, da se je zgodila posebno uradnikom nižjih skupin socialna krivica. Tudi se ne strinja z načinom izvajanja in določitve redukcije. Zato prosimo, da bi pristojne oblasti v bodoče postopale tako, da se o stvari prej posvetujejo z zastopniki stanovskih organizacij.

Predlog je bil soglasno sprejet. V debati, ki je sledila situacijskemu poročilu, so bili sprejeti še ti predlogi:

V svrhu spoznavanja naše države za zanimivejši in s patriotično ljubeznijo prešinjani zemljepisni pouk, se naj dovoli članom učiteljskih organizacij enkratna brezplačna vožnja po državi v času glavnih počitnic.

Naj se uvedejo po vseh šolah dravske banovine enotni zvezki Učiteljske tiskarne po 75 p, ker so monopolski slabši, brez podlage in brez pivnika ter veljajo po Din 150 komad. Tudi jih trgovci nimajo stalno v zalogi.

Ustanovi naj se odbor za ureditev enotnih praktičnih in dobrih šolskih knjig, ki se

naj uvedejo stalno za vse šole v enotni izdaji, ki ne bo predraga. S tem bo vzgojno, snovno in gmotno izboljšano naše šolstvo.

Delo šolskih upraviteljev se naj izenači z učiteljevim po principu: enako delo, enaka plača.

Slučajnosti naj se na zborovanju obravnavajo kot prva ali druga točka dnevnega reda, da se zborovanja ožive in, da so pri tej važni točki navzoči vsi.

Na skupščinah naj odpadejo referati, ker je itak zadosti aktualnega gradiva.

Tako banovinska, kakor glavna skupščina naj posvetita vprašanju učiteljske stalnosti z razpisom službenih mest največ pažnje in truda.

Uvedejo naj se zopet Matični listi in Izrazi, ki so cenejši in praktičnejši od Katalogov in Knjižic.

Glavna kakor banovinska skupščina se naj zavzame za to, da izide čimprej pravilnik k osnovnošolskemu zakonu.

Delegata za skupščino sta: tov. Šterk Davorin in Jurančič Josip, namestnika pa: tov. Predan Zvonko in Majcen Mirko.

Tov. Jurančičeva je podala svoj referat: Vidno delo žene v kulturnem razvoju narodov v dveh delih. V prvem je prikazala socialni položaj žene pri raznih narodih na posameznih razvojnih stopnjah kulture. V drugem delu je govorila o poklicnem delu žene, do katerega je prišlo na podlagi tega razvoja in je utemeljevala današnje stremeljenje žene po svobodnem udejstvovanju.

Referatu je sledila živahna debata.

Šestan Iv. Dušan,
t. č. predsednik.

Kaukler Iv. V.,
t. č. tajnica.

— JUJ SRESKO DRUŠTVO ŽUŽEMBERK je zborovalo dne 6. VI. 1934. v Žužemberku ob polnoštevilni udeležbi. Zborovanja se je udeležil tudi sreski šolski referent gosp. Franc Zagorč, katerega je predsednik tov. Mervar v imenu vsega učiteljstva toplo pozdravil.

Nato poda situacijsko poročilo o notranjem položaju organizacije. Prečita tudi resolucijo glede drag. doklad merodajnim činiteljem. Poročilo in resolucijo zborovalci soglasno odobro.

Resolucije:

1. Vsa prazna učiteljska mesta naj se takoj zasedejo. Pri tem naj se ne zapostavljajo težko dostopni in od prometa ter mest oddaljeni kraji, ker imajo njihovi prebivalci pravico do rednega in dobrega osnovnošolskega pouka.

2. Prednost za namestitev v mestih in ob prometni črti naj imajo učitelji očetje in matere s šoloobiskujočimi otroki in učiteljstvo, ki službuje že več let v težko dostopnih krajih.

3. Ker je delo v razredu z velikim številom otrok oteženo, naj se otvorijo novi razredi na vseh šolah, kjer je za otvoritev po številu otrok in po zakonu dana možnost. Saj donša denar, naložen v ljudsko prosveto državi in narodu najlepše obresti.

4. Pri nastavljanju novincev naj se poleg moškega naraščaja upošteva tudi ženski po socialnih in učnih potrebah.

5. Učitelji-vojaki naj se po odsluženem vojaškem roku takoj nastavijo.

6. Učiteljem-upokojevcem naj se nakaže čimprej pokojnina. Ako je to iz tehničnih ozirov nemogoče takoj storiti, naj se jim izplačujejo toliko časa aktivni prejemki.

7. Monopolski zvezki so zelo slabi, zato naj se dovoli uporaba zvezkov privatne izdaje.

8. Obhajamo vsako samovoljo v naši stanovski organizaciji ter pozivamo predstavniške sekcije za dravsko banovino, da vztrajajo v borbi do popolnega sporazuma v Udruženju.

9. »Naš Rod« naj ostane po vsebini in obliki tudi v bodoče. Mladina, kateri je v prvi vrsti in končno edino le njej namenjen, ga želi in odklanja časopis.

Nato so podali temeljne smernice, katere bi bilo upoštevati pri sestavljanju učnih načrtov za posamezne kategorije šol. Predavali so tov. Povše, Korenčan, Japelj, Sivec, Perparjeva in Brumatova. Predavanja so bila zelo zasnovana in so prinesla marsikako dragoceno misel k rešitvi tega vprašanja. Tozadevno stvarno debato je vodil g. sreski referent Zagorč.

Slučajnosti: Ob sistemizaciji uradniških mest naj pazi sekcija, da bo zasiguranih za vsako skupino tudi dovoljno število mest za učitelje.

Pomotoma odtegnjena stanarina učiteljem pripravnikom naj se čimprej povrne.

Sekcija naj izposluje tudi učiteljem dnevničarjem polovično vožnjo na železnicah.

Fr. Mervar, t. č. predsednik.

Rafaela Hrovatova, t. č. tajnica.

Novosti na knjižnem trgu

—k France Kralj: Moja pot. (Slovenske poti, zvezek XII.) Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. — Cena: vezan izvod Din 40.—, s poštino vred Din 41.—. V tej ljubko opremljeni in razkošno ilustrirani knjigi, ki sodi med najlepše in najzanimivejše zvezke »Slovenskih poti«, pripoveduje eden izmed predstavitev povojne slovenske likovne umetnosti, France Kralj, o svojem rojstnem kraju in o svoji zgodnji mladosti. V II. delu te nad vse zanimive avtobiografije se pisatelj bavi s svojim solanjem in s dozorevanjem v umetnika; pove nam marsikaj iz življenja mladih upodablajočih umetnikov. Knjigo krasi večbarvna reprodukcija avtorjeve slike »Moja žena«, njegova slika in faksimile in 15 prav dobrih posnetkov Kraljevih slik, kipov in risb.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplove, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Tovariš tečajnik za predavanja o predmetih obrtno nadaljevalnih šol dobi vso oskrbo pri tovarišu blizu srednje tehnične šole. Naslov pove uprava »Učit. tovariša«.

Naročajte pri tvrdkah, ki inserirajo v našem glasilu!

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

šolske zvezke

vsakovrstne, za šolo in domače vaje

šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve

Vam nudi vedno

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

ABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA ŠT. 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. — Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjale in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. — Velike preproge v plišu in linolet. — Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih barvah. — Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljši vrste.

Postrežba točna in solidna.